

111-006

จริยศึกษาของสตรีไทยในสุภามิตสอนหญิงกำกอน

นางสาวพณี อัยรวงษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แผนกวิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

008441

T16465469

๕

The Ethical Study of Thai Women in
Subhasit Son Ying Kham Klom.

Miss Pachanee I-Yarawong

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Thai Language
Graduate School
Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : จริยศึกษาของสตรีไทยในสุภาภิศสอนหญิงค่ากลอน

โดย : นางสาวพัชนี อัยราวงษ์

แผนกวิชา : ภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แย้มนัคคา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สุภาภิศสอนหญิง

.....รักษาราชการแทน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุประคิษฐ์ วัฒนาค) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สุภาภิศสอนหญิง .....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ เบ็ญจวรรณ สุนทรานุกูล)

สุภาภิศสอนหญิง .....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ วัชร รมะนันท์)

สุภาภิศสอนหญิง .....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แย้มนัคคา)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : จริยศึกษาของสตรีไทยในศตวรรษที่สองตอนหญิงค่ากลอน
ชื่อนิสิต : นางสาวพัชณี อัยราชวัช
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แย้มนัคคา
แผนกวิชา : ภาษาไทย
ปีการศึกษา : 2521

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาคำสอนสำหรับสตรีในเรื่องสุภามิตสอนหญิงในเชิงวิเคราะห์ วิจักษ์ และศึกษาเกี่ยวกับปัญหาผู้แต่งวรรณคดีเรื่องนี้ด้วย ในบทที่ 1 ผู้เขียนได้กล่าวถึงสาเหตุที่เลือกทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ว่า เนื่องจากผู้เขียนสนใจคตินิยมเกี่ยวกับสตรีในสมัยนั้นว่า ควรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร คำสอนในวรรณคดีเรื่องนี้เปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นค่านิยมของสังคมในเรื่องของสตรีได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้เขียนยังสนใจที่จะศึกษาว่า คำสอนทั้งหลายในวรรณคดีเล่มนี้มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดหากจะใช้สำหรับสั่งสอนจรรยาแก่สตรีไทยในปัจจุบัน อีกประการหนึ่ง มีผู้กล่าวกันว่า สุภามิตสอนหญิงนี้มีใช้ผลงานของสุนทรภู่ดั้งเดิมเชื่อกันมาช้านาน ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัญหาผู้แต่งด้วย ในบทที่ 2 เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผู้แต่ง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนคือ สาเหตุที่คนส่วนใหญ่เชื่อว่า สุนทรภู่แต่งสุภามิตสอนหญิง, ความคิดเห็นของผู้เขียน และสรุป การที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงปัญหาผู้แต่งในบทนี้ก็เพื่อต้องการศึกษาเสียก่อนว่า วรรณคดีเรื่องนี้ควรเป็นวรรณคดีในสมัยใด เพื่อประโยชน์ในการวิจักษ์ต่อไป ในบทที่ 3 เป็นการศึกษาคำสอนในสุภามิตสอนหญิงอย่างละเอียด ว่าผู้แต่งสอนให้สตรีในสมัยนั้นปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง คำสอนในทำนองเดียวกันนี้มีปรากฏในวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ ในยุคเดียวกันอย่างไรบ้าง บทนี้แบ่งออกเป็น 5 หัวข้อสำคัญคือ การครองตน กิริยามรรยาท การปฏิบัติต่อบิดามารดา การเลือกคู่ครอง การปฏิบัติต่อสามี ในบทที่ 4 เป็นบทวิจักษ์คำสอนตามหัวข้อต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 และบทที่ 5 เป็นบทสรุปผลการวิจักษ์และขอเสนอแนะ

Thesis Title   The Ethical Study of Thai Women in
                                 Subhasit Son Ying Kham Klom

Name   Miss Pachanee I-Yarawong

Thesis Advisor   Assistant Professor, Dr. Saksri Yamnadda

Department   Thai Language

Academic Year   1978

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to write a critique on various poems with regard to training ladies in the old days in the Thai literature called "Subhasit Son Ying", and on its author named "Poo". In the first chapter, I express my interest in ascertaining how the poems reflect the "social value" of female behavior in the old days and relate to training women nowadays. I am also interested to find out whether the authentic author of these poems is the same person as the most famous Thai poet, "Soontorn Poo". Therefore, I devote the entire second chapter to the ^{misstatement} allegation that they are not the same person and offer my personal opinion as to the period in which there poems were most likely composed. The third chapter analyzes the poems in detail and in relation to other Thai literary works in the same period. The analysis portrays how ladies should behave themselves, treat their parents, select their spouses, and treat their husbands. The fourth chapter includes a critique accordingly. The last chapter summarizes the result of this study and suggestions.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

ง.

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

จ.

กิตติกรรมประกาศ

ด.

บทที่

1. บทนำ

1

ความเป็นมาของปัญหา 1

ความมุ่งหมายของการวิจัย 4

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย 4

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยนี้ 5

วิธีดำเนินการวิจัย 5

ความหมายของคำว่า "จริยศึกษา" 5

2. ปัญหาเกี่ยวกับผู้แต่ง

7

เหตุที่เชื่อกันว่าสุนทรภู์เป็นผู้แต่ง 12

ปรากฏชื่อผู้แต่งชัดเจน 12

ปรากฏชื่อ "ภู" และ "สุนทร" ในผลงานเรื่องอื่น ๆ ของสุนทรภู์ .. 14

กลอนสุภาพและสัมผัสใน 16

เชื่อกันตามตำรา 18

ความคิดเห็นของผู้เขียน 23

แง่ส่วนวน 28

แง่ความเป็นมา 47

แง่อุปนิสัยของกวี 51

สรุปปัญหาผู้แต่งสุภาษิตสอนหญิง 58

3. คำสอนในสุภาษิตสอนหญิง

60

ความมุ่งหมายของผู้แต่ง	61
การตีความคำสอนบางบท	62
คำสอน	64
การครองตน	65
การรู้จักประมาณตน	65
การรู้จักเลือกคบเพื่อน	68
การรู้จักรักษาวนดสงวนตัว	74
การรู้จักเสริมคุณค่าให้แก่ตนเอง	75
กิริยามรรยาท	77
การเดิน	78
การนอน	79
การนั่ง	80
การมอง	81
การพูด	82
การปฏิบัติต่อบิณฑามารคา	84
เลี้ยงดูท่านเมื่อแก่เฒ่า	85
เชื้อเพลิงบิณฑามารคา	85
ไม่ทำให้บิณฑามารคาอับอายขายหน้า	86
เคารพบูชาบิณฑามารคา	87
การเลือกคู่ครอง	88
อย่าเชื่อคำคนโดยง่าย	89
ลักษณะชายชั่วที่ไม่ควรเลือกมาเป็นสามี	90
อย่างจับปลาสองมือ	91
อย่าชิงสุกก่อนห่าม	92
ให้ฝ่ายชายมาสู่ขอต่อบิณฑามารคา	93

การปฏิบัติต่อสามี	94
ข้อสัถย์ต่อสามีผู้เดียว	97
ปรนนิบัติสามี	97
เชื้อหังสามี	98
ไม่แสดงอาการโกรธต่อสามี	99
หลีกเลี่ยงการกระทำชั่วร้ายต่อสามี	99
สรุปคำสอนในสุภาษิตสอนหญิง	108
4. วิเคราะห์คำสอนในสุภาษิตสอนหญิง	112
การครองตน	114
กิริยามรรยาท	125
การปฏิบัติต่อบิตามารดา	130
การเลือกคู่ครอง	134
การปฏิบัติต่อสามี	138
คตินิยมและสถานภาพของผู้หญิงที่เปลี่ยนไปจากอดีต	143
5. สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	152
บรรณานุกรม	154
ประวัติผู้เขียน	158

 คุุปย์วาทยทรพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย